

זורה פטיג

העקרון של הפרדת הדת מן המדינה.

אם הולכים בדרך הראשונה, מוכרחים השירותים להימסר לידי הציבור כולו. לידי מנגנון המדינה, או לידי העיריות, בתור שכלאה. כלומר: נבחרו כלל הציבור צריכים לשלוט בשטח זה, הממומן עליידי כלל הציבור, ושכלל הציבור משועבד לו. המחט הוא גורל כולנו, לא רק גורל הדתיים. הנישואין הם גורל כולנו — כמעט — ולא רק מנת-חלקם של הדתיים. אפילו אכילת כשר, במציאות הישראלית, היא חובת כולנו

איך נמסר חלק אחי האזרח כאחווה פרטית למפלגה

● 45% מתמנים בהמלצת הרשות המקומית, שבה — כמעט תמיד — מסורים עניינים אלה לשליטתו הבלעדית של איש המפד"ל. ואם תעז רשות להפר כלל זה — תרגיש היש מהר את נחת זרועו של שר-הפנים, מנהיג המפד"ל. ● 10% מתמנים בהמלצת הרב המקומי, שהוא עצמו ממונה עליידי המועצה הדתית, כלומר עליידי המפד"ל. **מכאן שלא זה בלבד שלפי שיטה זו נקבע בחוק כי מוכרח להיות רוב למפלגות הדתיות בכל המועצה — אלא שרוב זה הוא מכריע, וכמעט בלעדי.**

המועצה הדתית מיותרת!

כבוד השר טען במיכוחים קודמים כי גם שרים אחרים ממנים את בעליהם ישירות בשטחים המסורים להם, מאנשי שלומם. ומדוע יהיה דחוק השר המפד"לי מקופח? **אך ככל השטחים האחרים פועלים השרים, בעיקר, כשרים. ואילו פה נמסרת הסמכות לשרי-הדתות למעשה לא כחבר הממשלה, אלא כמנהיג המפד"ל. זוהי הכוונה הברורה.** האם ממנה שרי-הבריות רק את חברי קיבוצי השומרי הצעיר לרופאים ולאחיות בבתי-החולים? האם ממנה שר-

הלחן נאומו של ח"כ אורי אבנרי בוויכוח על הצעת, "חוק תקציבי השרותים הדתיים היהודיים".

כבוד היושבראש, כנסת נכבדה. מכל צורות חלוקת-השלל בין מפלגות המישטר הקיים, אין צורה גלויה יותר, ברוטאלית יותר, עזת-מצח יותר, מזו הקרויה מועצות דתיות.

כאן מדובר על סכומי-ענק ועל תחומי-ענק. המועצות שולטות על חלק ניכר מחיי האזרח — חיי כל אזרח, כדתי כחילוני. כל ענייני עריכת הנישואין ורישומם, כל ענייני הכשרות במקומות הציבוריים, כל ענייני השחיטה, ולמעשה גם מרבית ענייני הקבורה ובתי-העלמין.

מיליוני לירות, אלפי ג'ובים

איך זה מתבטא בכסף?

תקציבי 186 המועצות הדתיות בארץ הגיעו בשנה ה' שוטפת בסדר גודל של 4 מיליון לירות. בתוספת ההכנסות העצמיות, שהן בסדר גודל של 4 מיליון לירות.

כלומר: נכס של קרוב ל-32 מיליון לירות מכספי הציבור — כל הציבור.

סכום זה מוכרח לעלות בהתמדה, כי המועצות יכולות

ליטרת הבער של המפד"ל

בכל בתי-המלון, ברוב המסעדות, ואפילו במנון הכנסת, ואין לנו ברייה.

אם כולנו משלמים עבור שירותים אלה, אם כולנו נאלצים להזדקק להם, כאיזו שרירות עזת-מצח נמסר הדבר לשליטתו הבלעדית של מיעוט קטנטן, של מפלגה הגורסת "שלי שלי, שלך שלי", כלל ש"מסכת אבות" מייחסת אותו לרשעים?

הידברות בין דתיים וחילוניים

כבוד היושבראש, אילו הייתי אדם דתי, הייתי מתקומם נגד שיטה זו של הצמדת הדת למדינה, אפילו כשלמעשה פירושו של דבר כיום הוא שהמדינה משלמת, והמפד"ל שולטת, בכחנית, ה"ה מפד"לי בהרכיב, וממלכתי ב"קצביניך".

שהרי מי נותן לכם ערובה לכך שלא יבוא יום ושרייהפנים יהיה, למשל, אמנון זכרונ, ושר הדתות, למשל, ויקטור שביטוב?

האם אתם יכולים לתאר לכם ממשלה כזאת? מה יקרה אז למועצות הדתיות, על פי החוק הזה עצמו?

לכן אני מייצג לכם לקבל את הגישה החפזי, כה, גישתנו שלנו, של הפרדת הדת מן המדינה, כה, הגישה הגורסת "שלי שלי, שלך שלך".

היינו לא יזדקק לשירותים דתיים מי שאינו רוצה בהם, לא יכפו נשואין דתיים על מי שרוצה בנשואין אזרחיים. אך הציבור שיוזקק או לשירותים הדתיים — הוא שיממן אותם, והוא לבדו ישלוט בהם. לא בצורה של טכסיס, של תחבולה בלתי-אסתטית, אלא כדבר טבעי וטהור ומוסכם על הכל.

או ייעלמו החיכוכים בין הציבור הדתי לציבור החילוני, תיפתח הדרך להידברות בלב פתוח, לשיכנוע הדדי, ואפילו לעזרה הדדית. המפד"ל אינה מעוניינת — לא בכך ולא בכך. לא בהצמדה אמיתית, ולא בהפרדה אמיתית.

השלטון הפיאודלי שלה מחייב אותה לשמור על המצב הקיים, הבלתי-יאסתטי, לפי גירסתו של החכם מכיל אדם: "טוב אשר תאחזו בוה, וגם מזה לא תנח את ידיך".

העבודה רק את בני משקי הקיבוץ המאוחד כמהנדסים וכמנהלי-עבודה של מע"ץ?

ואילו כאן ממנה השר, בגלוי וללא הסתאה, בעיקר את אנשי-המפד"ל, חברה ובני חסותה, חוץ זריקת פירורים לשאר המפלגות הדתיות, המואסות במועצות אלה (ולראייה: דחוק בבני-ברק אין מועצה דתית).

גם למינוי מפלגתי זה יש תירוץ. האם לא טבעי הוא כי רק אנשים דתיים יעסקו בשטח הדתי?

זה מסכר את האוזן, אך זה מופרך מיסודו. ראשית כל: סקר של המפד"ל עצמה, שהתפרסם השבוע, טען כי למעלה מ-50% מן הציבור הדתי אינם מצביעים בעד המפלגות הדתיות. אולי זה שקר, שנועד למטרה מסוימת — אולם אי-אפשר לאחוז את החבל בשני הקצוות.

יתר על כן: המועצה הדתית היא גוף מפקח, ציבורי, הרב והמשגיח צריכים להיות אנשי דת. זה ברור. אך מי שממנה אותם אינו צריך להיות דתי.

פקידים אזרחיים מפעילים רופאים והמהנדסים, והם יכולים להפעיל רבנים ומשגיחים. השקפותיהם האישיות של נותני המינוי כלל אינן חשובות.

ומכאן רק צעד אחד אל מסקנה מפליגה עוד יותר: שבכלל אין צורך במועצות הדתיות.

אין שום סיבה מדוע לא יופעלו טכנאיהדת, כמו טכנאי כל שטח אחר, כגון המורים הדתיים, למשל, עליידי המנגנון הציבורי הכללי, הנבחר.

האם עגל כשר חשוב בעיני עסקני-הדת יותר מן הילד הדתי?

הרוב משלם, הרוב משועבד

הרוב אינו מיוצג

כבוד היושבראש, הבה ונסה לפזר את רפול השקרים המוסכמים, המליצות וההסחאות, ונעמיד את השאלה בכל הליבור והבהירות.

יש רק שתי תפיסות אפשריות לגבי מבנה השירותים הדתיים, אם רוצים להשאיר בתחום היושר וצלילות הדעת. כל השאר אינו אלא בוקיסרוקי.

אפשר למסור את השירותים לידי המנגנון הציבורי, לפי עקרון הצמדת הדת למדינה. ואפשר למסור אותם לידי הציבור הדתי, לפי

לדרוש מן העיריות ככל העולה על רוחן, ואילו לעיריות קשה מאוד לסרב — מחשש פן כל סירוב יעלה עליהן את זעמן של משרד-הפנים המפד"לי, שתקציב העיריה עצמה זקוק לאישורו.

הממשלה, מצידה, התחייבה מראש לשלם לירה נוספת על כל שתי לירות של תקציב המועצות הדתיות המקומיות, שנקבע בדרך זו. כלומר: שיטה קיצונית של קוסט-פלוס. זה מביא להפתעות כאלה, שבשנת התקציב השוטפת נמצא כי נדרשים מן הממשלה מיליוני הלירות שלא נלקחו בחשבון מראש, מאחר שתקציבי המועצות עלו על כל המשוועי.

אבל גם זה לא הכל. נוסף על מיליונים אלה, מסור בידי המועצות מינוי מאות — הרבה מאות! — המשגיחים, ה"משלבים בכל שטחי-החיים, כשעול משכורתם רובן על בעלי-העסקים, ובאמצעותם על הלקוחות.

פקיצור: שליטה על חלק חשוב מחיי האזרחים, על עשרות מיליוני לירות, על אלפי ג'ובים ומשכורות.

אחד בפה, אחד בהצבעה

זוהי אחווה עצומה — אחת האחויות הגדולות במישטר הפיאודלי הישראלי.

בידי מי היא מסורה? **בידי מפלגה אחת — המפד"ל.**

ייתכן שזוהי הדוגמה היחידה שבה מעיזים בצורה כל כך גלויה וברוטאלית לבוא אל המחוקק ולתבוע ממנו לחוקק חוק של המדינה, שכל מטרותו למסור אחווה לשליטתה הבלעדית של מפלגה אחת.

בהסכמת רפ"י, בהסכמת אחדות-העבודה, בהסכמת מפ"ם, בהסכמת הליברלים העצמי, איים בצורה צינית, אם כי מתחסרת, שנועדה להוליך שולל את הציבור, בתקווה שלא ישום לב שכאן נוהגים לפי הכלל — אחד בפה ואחד ביד המצביעה.

מה אומרת הצעת-החוק הזאת? היא אומרת כי את המועצות ימנו לפי מפתח משולש — שלושה שהם אחת, אם מותר לשאול דימוי מדת אחת.

● 45% מחברי המועצות מתמנים במישרין עליידי שר הדתות, מנהיג המפד"ל.

מכספיהם של חילוניים שאין להם זיקה דתית.

אורי אבנרי: אבל הם נזקקים למועצות נגד רצונם. שמואל מיקונים, הסביר את עמדת מק"י:

שמואל מיקונים: ... השקפת העולם שלנו היא אתאיסטית, מתנגדים לדת. אבל נשאיר ויכוח זה לזמנים יותר טובים.

אורי אבנרי: לכשיבוא המשיח. **שמואל מיקונים:** ... למה אתם (הדתיים) צריכים לכפות את עצמכם ואת מוסדותיכם על כל הציבור?

ישלמה יעקוב גרום (אגו"י): אם יפרידו את הדת מהמדינה, השאלה מי יצטער על כך.

שמואל מיקונים: אף אחד לא יצטער, לא הדתיים ולא החילוניים. **אורי אבנרי:** המפלגות הדתיות תצטרנה.

שמואל מיקונים: ... לפי דבריהם של דוברי המפלגות הקואליציוניות, יש רוב נגד כפייה דתית. אבל אין רוב בכנסת לביטול המועצות הדתיות.

אורי אבנרי: אתה רוצה להגיד שהם מצביעים בניגוד למצפונם? **שמואל מיקונים:** המבין יבין.

מפא"י הופיעה בכמה קולות, שולמית אלוני שתקה, לא הצביעה נגד החוק וגם לא נמנעה. אבל רחל צברי תקפה את החוק, ודרשה כי חברי-המועצות יבחרו.

אורי אבנרי: חברת-הכנסת צברי, אם מפא"י היא נגד החוק הזה — אז מי בעדו?

רחל צברי: זה ענייני האישי. **אורי אבנרי:** כל דוברי המערך דיברו נגד החוק.

אפילו ברוך אזניה תבע, כאילו, תיקונים מפליגים.

ברוך אזניה: אנחנו חייבים להעביר את הצעת-החוק לוועדה, וזאת בגלל הזמן החוק. אנחנו עומדים בחודש מארס, וב-31 לחודש מסתיים מועד התוקף של המועצות הדתיות.

אורי אבנרי: תביאו תשריר לחצי שנה, או אתם מתנגדים לחוק. **ברוך אזניה:** ... בקריאה ראשונה איננו יכולים להביא איה שהוא שינוי מהותי בחוק. את זאת אפשר לעשות בוועדה.

אורי אבנרי: אבל מי מביא את החוק? הממשלה שלכם מביאה אותו! וכך זה נמשך. עד לחילופים הבאים:

ברוך אזניה: עשרת האחוזים המתמנים עליידי הרבנות הראשית ... הם מתמנים עליידי הרבנים המקומיים.

ברוך אזניה: אני מקבל את התיקון. אני אפילו מצוין שאני מקבל תיקון שלך. **אורי אבנרי:** סימן ששמשהו איננו בסדר אצלי.

כאשר סיכם השר, הגיב רק במשפט אחד על כל הטענות הענייניות שהשמענו בנואמונו: **זרח זורה-פטיג:** חבר-הכנסת אבנרי דיבר הרבה מאד על עזות-מצח. אינני יודע מניין הביטוי הזה של על עזות-מצח.

בכך נסתים ויכוח זה, הבא להעביר כמה עשרות מיליונים מכיסי משלם-המיסים לכיסי המפלגה הדתית הלאומית. רק אנחנו והקומוניסטים הצבענו נגד.

חתימה ידנית: זרח זורה-פטיג